

Vestre circumspeccioni · velud alias duabus litteris · fecimus, significamus · per presentes · quod mercatores communes apud nos existentes coram nobis sepius fuerunt constituti · petentes · vt ipsos velificare permitteremus · Qui multum · sunt commoti, quod ipsos hactenus · a velificatione seruabamus · Exquo · ciuitates aut domini velificaturam non prohibuerunt, nec ipsam · litteris ciuitatum · prohibitam fore non possumus comprobando 5 demonstrare · Quapropter nullas discordias aut litigia · cum mercatore habere proponimus · sed ipsos et mercatores cum bonis suis · versus Gotlandiam · uel Pruciam · aut infra partes Teutonicas · si bona temporalia perceperint · permittere volumus velificare · Vnde rogamus, quatenus · hoc nobis non inputetis · Nichilominus de partibus Swecie specialiter muniti existimus · quod naues hic apud nos · discautulose¹ et insecure · iacent · prout iam est dispositum · Si nulla bona haberemus deducenda · naues abhinc vacue deberent velificare · prout 10 etiam Hermannus de Lippia · nostri consulatus socius · presencium exhibitor valeat oretenus vobis declarare · cui quitquid vobis nomine nostro retulerit · fidem adhibeatis creditiuam · Valete.

1 Vestre] *Ovanför denna brevtexst står en överkorsad text, sannolikt ett utkast till föreliggande brevtexst, med följande lydelse: Sincero affectu · jn Domino · pro salute · premissio · Vestre circumspeccioni duas litteras · alias transmissimus · quod mercatorem · apud nos existentem · detinere non valemus · quando velit velificare · sicut adhuc vobis significamus per presentes · quod mercatorem hic apud nos constitutum · versus Gotlandiam · uel Pruciam · aut infra terras Teutonicas · si bona temporalia perceperint · cum bonis eorum · permittere (föregånget av överstruket ad) proponimus velificare · Nichilominus de partibus Swecie existimus premuniti · quod naues hic apud (föregånget av utstruken bokstav p) nos discautulose et insecure · hic iacent · prout iam est (över raden) dispositum. Si nulla bona, quia sepius communia nobis fuerunt · | alias] aliis LECUB, Hans. UB. | fecimus] Över raden efter rättelse från överstruket vobis. 2 nos] Över raden. 3 Qui] Över raden efter rättelse från et. 4 ciuitates] Föregås av överstruket et. 6 Quapropter] Härefter ipsos mercatores cum suis bonis · versus et överstruket. 7 et] etiam LECUB. Möjligen ska ordet et här utgå helt (koncept). | Pruciam] Härefter bokstaven i och påbörjat n, (jfr infra) överstrukna. 8 perceperint] Härefter ipsos överstruket. 9 non] Härefter et, sannolikt felskrivning. | inputetis] Första bokstaven i med svagare bläck. | Swecie] Sveciae LECUB. | specialiter] Över raden. 11 velificare] Härefter bokstäverna va överstrukna. 12 presencium exhibitor] Över raden. 13 vobis¹] Över raden.*

¹ Ordet har ej kunnat beläggas i lexika; jfr dock substantivet cautela, 'säkerhet', och adjektivet cautelosus, 'slug, lömsk'. För det senare ordet se Latham, *Dictionary of Medieval Latin, fasc. II (1981)*, s. 306, och *Lexicon latinitatis Nederlandicae medii aevi II*, s. 671.

10313

1381 januari 1

Vadstena

Peter Ragvaldsson skänker till Vårfruklostret i Vadstena till jungfru Marias heder och för sitt och de sinas själägagn halva byn Sjöaryd i Flisby socken i (Södra) Vedbo härad. Vidare skänker han till samma Vårfrukloster hela sin ägodel i Aneby i Bredestads socken i (Södra) Vedbo härad, vilken han hade ärvt efter sin bror Johan Lydersson och sin systerson Jöns, som i sin tur ärvt den efter sin mor Kristina Lydersdotter. Detta är en fjärdedel av allt de ägde i egendomen (Aneby). Utfärdaren avhänder sig och sina arvingar egendomarna med alla tillagor, bland annat landbor, fåmark, kvarnar och kvarnstillen, överläter dem till Vårfruklostret som evig ägodel och ger häradshövdingen i (Södra) Vedbo fullmakt att på deras vägnar fastfara egendomarna till klostret enligt landslagen.

Utfärdaren ber drotsen i Sverige Bo Jonsson, riddaren Birger Ulfsson och Knut Finvidsson, som är gift med utfärdarens dotter, att besegla brevet tillsammans med honom själv.

Orig. på perg. (28,7 x 10,5 cm, uppveck 1,5 cm; 13 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11830.

Regest: RPB nr 1548.

Angående Peter Ragvaldsson, som var häradshövding i Norra Vedbo, se J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 351.

Sigillanten Knut Finvidsson är inte längre i livet 1401 13/3 då hans hustru Cecilia Petersdotter, Peter Ragvaldssons dotter, skänker egendomar som ingift för sig till klostret i Skänninge (SD nr 35); se även brev 1404 29/6 och 1405 29/6 (SD nr 462, 608, 609).

Alla the mæn thætta breff høra ælla see · helse iac Pæter Rangualdz son · æwærdhelika
medb warom Herra. Thet scall allom mannom vitarliket vara at iac hafwir giuit j vara Fru
 hedhir for mina siæl oc andra thera som iac ær skyldoghir got fore göra til Wara fru klostir j
 Watzstenum allan min eghodell · som ær haluir byn j Sioarudh j Flødhisby sokn · j Vidhbo
 5 hærådhe liggjande · Jtem gifwir iac thy fornæmpdo Varafru klostre · allan thæn eghodeel · j
 Anaby j Bredhastadha sokn · j Vidhbo hærådhe · som iac ærfde æftir min brodhor Jon Lydh-
 arsson · oc æftir min systor son Iænis som han ærfde æftir sina modhor Cristine Lydhars
 dottor som ær fiærdhadelin af allo thy som the j thy gooze atto · *medb* thæssa gooza tillaghom
 · *medb* lanbom husum · akrum · ængiom · fæmarkom · skoghom · fiskewatnom · qwærnom oc
 10 qwærstathom oc allom androm tillaghom nær by oc fiærre ængo vndantakno til æwærdhelike
 ægho · Afhænde iac mic oc minom arfwm thæssa fornæmpdo gooz oc hemola iac them
 forscrifno Wara fru klostre til æwærdhelike ægho. Oc gifwir iac hærådzhøfdhingenom j
 Vidhbo hærådhe fulla makt at klostreno fastfara thæssin gooz a thinge æftir landzins laghum.
 Til thæssa breffs · oc gawo · vitnis byrdh oc mere stadhfæsto · bedhis iac hedhirlika manna
 15 jncigle Boo Jons sons drotzete j Swereke · herra Birghirs Wlfs sons riddara · Knutz Finwitz
 sons som mina dottor æghir *medb* mino eghno jncigle for thætta breff. Scriptum Watzstena
 anno Domini M^o ccc^o lxxx primo · jn Circumcisione Domini ·

På baksidan:

Littera Petri Rangwaldzson et sigillum super j villam in Sioarudh et Anaby

20

x xvij¹

Vidhbo hærådhe

(halvt kors)

3 göra] gö ra utan avstävningstecken vid radskifte. 7 Cristine] Bokstaven e efter rättelse från o. 8 atto] Sista bokstaven efter rättelse från e. 9 skoghom] Sista bokstaven efter rättelse. 10 qwærstathom] Så för väntat qwærna- stadhom. 11 arfwm] Bokstaven r efter rättelse. | fornæmpdo] Sista bokstaven möjligen efter rättelse från e. 14 bedhis] Bokstäverna is troligen efter rättelse. 19 et Anaby] Över raden. Härefter tre rader raderad text.

¹ Vadstena klostrets brevsignum, se L. Sjödén i MRA 1939, s. 124.

Sigill: nr 1 pulveriserat i ofärgad tygpåse; nr 2 runt av ofärgat vax i ofärgad tygpåse, diameter 3,1 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 408, samt bättre bevarat ex. vid t.ex. DS nr 9952, avbildat i Medeltida småkonst (1997), s. 47): S' Boe[cii] Ionson; nr 3–4 endast sigillremsor.

25

Text på sigillremsa nr 4: Kanuti Finwitzsons.

10314

1381 januari 7

Riddaren Magnus Sture och hans syster, hustru Ingeborg, skiftar egendomar med ärlig man Heine Snakenborg. Utfärdarna överläter Sundö (Sundholmen i Äspereds socken), Vatunga (i Äspereds socken), Gullestorp (i Äspereds socken), Långholmen (sannolikt Charlottendal i Södra Vings socken) och Sjötorp (i Äspereds socken) med alla tillagor till Heine och hans arvingar i utbyte mot Heines egendom i Sundby. Denna egendom hade Håkan Algotsson pantsatt till Ragvald Gustavsson för 21 mark penningar, varefter Heine löst den för samma summa. Heine ska själv återlösa Sundö och de andra egendomarna av Nils Stures och Gudmund Grens arvingar för det belopp de pantsatts för, 20 lödiga mark respektive 80 mark svenska penningar. Utfärdarna ber häradshövdingen i Ås härad att på deras vägnar lagenligt överlåta egendomen genom skafthållning.

Riddaren och Sveriges marsk Sten Bengtsson, Västgöta lagman Lars Björnsson och Algot Magnusson beseglar tillsammans med utfärdarna.

Avskrift i Lars Eriksson Sparres kopiebok, hs B 16, fol. 364av–364br, Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11831.

Om Magnus Sture (sjöbladsätten) och hans syster Ingeborg se ÄSF I, s. 203.

Om väpnaren Heine Snakenborg se ÄSF II, s. 75–76, och om namnet Snakenborg se B. Sundqvist, Deutsche und niederländische Personenbeinamen in Schweden bis 1420 (1957), s. 305–307.

Om riddaren Håkan Algotsson (Algotssönernas ätt) se ÄSF I, s. 3 f.

Om Nils Sture se L. Kindahl i Gotländskt arkiv (1997), s. 97.

Om Gudmund Gren (Grein), som varit en av kung Håkans män och ägde jord i samma västgötska område, se DS nr 9421 (1377 3/2).

Angående sigillanterna Sten Bengtsson (Bielke), Lars Björnsson (bjälke) och Algot Magnusson (Sture), se SRM med vidare hänvisningar.

För ortnamnen se Ortnamnen i Älvsborgs län XIV, Ortnamnen i Ås härad. Sundby har dock inte kunnat identifieras.

Alla the män som thätta breff höra eller see helsar iak Magnus Stura riddara oc min syster hustru Ingeborg ewärdelika mäd wårom Härra. Skall thätt allom witterlikt wära, swå thäm som komma skulo som thäm thär nu äro, thät iak oc min syster hustru Ingeborg med ärlikom manne Heyna Snakinborg haffuer giort ett skipte godzom i swå måtto, som här effter six, att wij takom Sundö oc Wätungä och Gudlekstorp, Långhålm och Siötorp mädh qwarnom och qwarnastadum, torpom och torpastadom, skogom och fiskiarij i wåto och i törro, ängo wndan takno ty, som thæssin föresagdum godzom tilligger eller tillegat haffuer aff ålder, och låtom thäm frå oss och wårom arffwom till Heyna och hans arffwa till ewärdelika ägo mädh skafftom och skiälom och allom thäm lagom, som wår rijkirs rätter tilsigia, före

5

1 Alla] *Föregås av rubriken 147. Magni Stures riddares och hans hustrus (rättat till syster över raden) fru Ingeborges skiptes breff på godz mädh (föregås av ett överstruket ord) Heyna Snakinborg som föllier. 1381.*